

Bloom – dupla whiskyvel

W. Farkas László, aki jelenleg stadtschlaining-i Európa Béke- és Konfliktuskutató Egyetem tanára, a Szombathelyen idén ötödször megrendezett Bloom-napi rendezvények szervezésében koordináló szerepet kapott. Az volt a feladata, hogy hangolja békésre a résztvevőket, s a programban személyes indíttatású frontok helyett blokkok legyenek. Mindezen túl azonban a saját bloomos gesztusát is megtette: a Malom utcai ír kocsmában falat raktak 23 éve gyűjtött whiskysüvegeiből.

– Az idei június 16. a Joyce-szemináriummal tett egy lépést az irodalmi hagyományok felé is, amitől az elmúlt évek Bloom-napjai kissé eltávolodtak. Népszerűbb lett-e ezáltal Bloom?

– Hogy a napot minél szélesebb kör számára meg lehessen

úgy volt ír, hogy nem bírt ott élni, elhagyta az országot, Triesztbe, Zürichbe ment, életének nagyobbik részét Írországon kívül töltötte. Ugyanakkor folyton Írországról írt. Ez a „se vele, se nélküle” tipikus esete. Így van Írország Joyce-szal is: a század-

– A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemre jártam. A történelem mellé az angol szakot választottam. S mivel ez utóbbi tanszék követelőbb volt, átcusítottam a hangsúlyt az angol nyelvre. Még egyetemistaként kezdtem el utazgatni, családi finanszírozásból, ösztöndíjakkal. Britanniában tizenháromszor voltam hosszabb-rövidebb ideig. Az USA-ban kétszer voltam; az egyik alkalommal egy évet tanítottam is egy ottani középiskolában. A doktori disszertációhoz is kint gyűjtöttem anyagot. A Berzsenyi Dániel Tanár-

nek. A többi dokumentumokon nyugvó társadalomrajz. Sokszor Moldova Györgyre gondoltam, amikor Orwell-t nézem, mert ugyanúgy dolgoztak. Orwell elment azok közé az emberek közé élni, akikről írni akart: elment a párizsi nyomornegyedbe, az angol bányászok közé... Dolgozott könyvárusként, tanárként, írt az angol oktatási rendszerről, természetesen nagyon kritikusan. Mindeközben pedig irodalomtörténész is volt: esszéket írt Swift-től Dickensig a legnagyobbakról. Talán provokatív ezt mondani, de mindezeknek összefoglalása és egyben mellékterméke is a már említett két regény.

– Hogyan tett szert erre a tekintélyes whiskysüveg-gyűjteményre, amely június 16-ától a Malom utcai ír kocsmában állandó kiállításként látható?

– 1976 októberében kaptam az első üveget Debrecenben egy diáktársamtól, aki mint angol szakosnak ajándékozta ezt az italt. Aztán kaptam innen is, onnan is – nem mindig teli üvegeket. Nem kell megjedni: ezt nem mind én ittam meg. Amikor már több tucat üvegem volt, tudatosan kezdtem gyűjteni, ennek híre ment, úgyhogy ha megürült valakinél egy-egy üveg, nekem adta. Különböző városok közhivatalainak portáján időnként vár engem egy-egy csomag üres üveg; a politikus-ismerőseim a reprezentatív ital elfogyasztása után így gondolnak rám. Extrém eset volt, amikor Bhutánból diplomáciai postán érkezett egy whiskysüveg egy tanítványomtól, aki közben diplomata lett. De jött üveg Új-Delhiből is, a bécsi nagykövetségen keresztül. Kaptam Robert Houlihan karnagy úrtól ilyen ajándékot, és a professzor, aki az Orwell-kutatásomat segítette, szintén whiskysüveggel ajándékozott meg, egy ISLE OF JURA című skót whiskyvel, mint-hogy Orwell Jura szigetén írta az 1984-et. Ezek a legkedvesebb emlékeim. Az egy centiliteres minitől a kétliteresig sokféle fajtájú whiskysüveg van itt. Nem lehet ellopni őket, mert néhány napon belül lezárjuk. Úgy fog kinézni, mint valami hiteles múzeumi tárló, szép vitrin: lüktető hatású mozaik-ablaksor kerül a polcok elé.

A Bloom-falnál Derek Hannon, a budapesti ír nagykövetség első titkára és W. Farkas László (csíkosban), a gyűjtemény tulajdonosa. A sok whiskyt nem mind ő itta meg Fotó: Benkő Sándor

nyitni, sok résztvevő kell, változatos, sokszínű program. Nem lenne szerencsés, ha csak performanszok lennének, vagy ha csak konferencia, vagy ha csak zenekari koncert. Ez egy jó kezdeményezés volt arra, hogy tovább nyissunk szélesebb városi kört vonzó program kialakítása felé.

– Ez a sokféleség egyébként egybevág a bloomos gondolkodással. Hogy lehet ezt Joyce személyével összefüggésbe hozni?

– Bloomnak az identitásában van jelen a sokféleség: magyar gyökerű, de Magyarországon belül a zsidó kultúrát képviseli, Írországon kívül is és idegen is. Mentalitására ugyanaz a vergődés jellemző, mint Joyce-éra: ő

fordulón pornográf íróként címkézték életvitele és a regényeiben szerepeltetett szabadszájú személyek miatt. (Például az Ulyssesben Molly mindig azzal foglalkozik, kivel fekhethet le. Ez a katolikus Írországon – ahol csak tíz éve fogadták el az abortusz tényét – eléggé provokatív volt.) Időközben azonban Joyce irodalmi munkássága jelképpé lett, nemcsak Dubliné, hanem Írországa is, s ezt az írek meg is próbálják a lehető legteljesebben kihasználni turisztikai, idegenforgalmi szempontból. Joyce így akaratán kívül is viszszaért a szakterületre.

– Mikor alakult ki önben a vonzódás az angol nyelvterület kultúrája iránt?

képző Főiskola angol tanszékén brit–amerikai–ausztrál civilizációt tanítottam évekig. Ezt nagyon szerettem, mert az országismeret tárgya keretében fel tudtam használni történelemtanulmányaimat.

– Miről írta a doktoriját?

– A George Orwell műveiben fellelhető személyes életélményekről. Végigjártam a helyeket, ahol élt, egészen a sírjáig. Átéltém mindenhol a légkört; a róla elnevezett achívumban dolgoztam, átnézhettem a teljes jegyzetanyagát. Orwell számomra nem szépíró, hanem szociográfus. Egy tucat munka, amit írt, csak befejeződik az 1984-gyel és az Állatfarm-mal – ez a két műve tekinthető regény-